Heildarstarfsemi Norrænu ráðherranefndarinnar

Ársskýrsla 2015

Heildarstarfsemi Norraenu ráðherranefndarinnar

Ársskýrsla 2015

Heildarstarfsemi Norrænu ráðherranefndarinnar
Ársskýrsla 2015

ISBN 978-92-893-4681-8 (PRINT)
ISBN 978-92-893-4682-5 (PDF)
<http://dx.doi.org/10.6027/ANP2016-757>
ANP 2016:757
© Norræna ráðherranefndin 2016
Umbrot: Erling Lynder
Kápumynd: ScanPrint

www.norden.org/nordpub

Norrænt samstarf

Norræna samstarfið er eitt umfangsmesta svæðasamstarf í heiminum. Samstarfið nær til Danmerkur, Finnlands, Íslands, Noregs og Svíþjóðar auk Álandseyja, Færeyja og Grænlands.

Norræna samstarfið er pólitískt, efnahagslegt og menningarlegt og skiptir miklu í evrópsku og alþjóðlegu samstarfi. Í norrænu samstarfi er unnið að því að styrkja stöðu Norðurlanda í sterkri Evrópu.

Með *norrænu samstarfi* er unnið að því að efla norræna og svæðisbundna hagsmuni í alþjóðlegu umhverfi. Sameiginleg gildi landanna styrkja stöðu Norðurlanda og skipa þeim meðal þeirra svæða í heiminum þar sem nýsköpun og samkeppnishæfni er mest.

Norræna ráðherranefndin

Ved Stranden 18
DK-1061 København K
Sími (+45) 3396 0200

www.norden.org

Efnisyfirlit

Formáli	7
1. Ársskýrsla yfirstjórnar	11
1.1 Sýnileg Norðurlönd	11
1.1.1 Sameiginleg kynning og mörkun stöðu	11
1.1.2 Málefni norðurslóða í brennidepli	12
1.1.3 Sjálfbær norræn velferð	12
1.2 Opin Norðurlönd	13
1.2.1 Áætlun um lýðræði, aðlögun og öryggi	13
1.2.2 Samstarfi við Rússland haldið áfram	14
1.3 Norðurlönd án landamæra	14
1.3.1 Metfjöldi stjórnsýsluhindrana afnuminn	14
1.3.2 Meira en milljón manns heimsóttu Halló Norðurlönd	15
1.4 Nýskapandi Norðurlönd	16
1.4.1 Norræna ráðherranefndin leitar lausna fyrir eldri borgara	16
1.4.2 Norræna ráðherranefndin lætur til sín taka varðandi efni og efnasambönd	16
1.5 Fjármál	17
2. Fjárhagsáætlun 2015 – samkomulagi við Norðurlandaráð fylgt eftir	19
3. Helstu lykiltölur	29

Formáli

Norræna ráðherranefndin sýndi og sannaði á árinu 2015 að hún megnar að setja pólitísk mál á oddinn og bregðast skjótt og markvisst við alþjóðlegum atburðum þegar þörf krefur.

Bo Könberg vann á árinu 2014 stefnumótandi úttekt á samstarfi í heilbrigðismálum og var hún liður í þriggja ára áætlun ráðherranefndarinnar sem bar yfirskriftina „Sjálfbær norræn velferð“. Úttektin varð kveikja að ýmsum pólitískum aðgerðum í heilbrigðismálum á árinu 2015. Haldinn var fjöldi ráðstefna þar sem rædd voru mikilvæg málefni sem varða heilsu manna, en hefðu varla komist á pólitíska dagskrá án þessa frumkvæðis Norrænu ráðherranefndarinnar.

Áætlunin „Sjálfbær norræn velferð“ rann sitt skeið á enda í árslok 2015 og hafði þá sett varanleg spor á öllum sviðum sem hún náði til. Í áætluninni var áhersla lögð á nýstárlegar velferðarlausnir á sviðum menntunar, rannsókna og innviða.

Ýmsir atburðir sem gerðust í heiminum á árinu 2015 settu svip sinn á störf Norrænu ráðherranefndarinnar á einn eða annan hátt.

Í byrjun janúar bárust fréttir sem höfðu áhrif á samstarf Norðurlanda við Rússland. Rússnesk yfirvöld höfðu þá ákveðið að flokka Norrænu ráðherranefndina sem erlendan útsendara með vísan til löggjafar þar í landi um starfsemi félagasamtaka. Staða skrifstofu Norrænu ráðherranefndarinnar sem útsendara kom í veg fyrir að framhald yrði á því árangursríka starfi sem skrifstofan hefur átt veg og vanda af í Norðvestur-Rússlandi um tveggja áratuga skeið.

Starfsemi skrifstofanna í Pétursborg og Kalínínggrad lagðist niður á árinu, einnig á starfsstöðvunum í Múrmansk, Petrozavodsk og Arkhangelsk.

Samstarf Norðurlanda við Norðvestur-Rússland stendur enn þrátt fyrir að starfsemi skrifstofanna hafi verið hætt. Stórum hluta verkefna er haldið áfram en undir umsjón annarra stofnana. Skrifstofurnar í Eystrasaltsríkjunum leggja til að mynda aukna áherslu á samstarf við Rússland.

Ástandið í heiminum gerði óþægilega vart við sig í febrúar þegar tvær hryðjuverkaárásir voru gerðar í Kaupmannahöfn. Skömmu síðar funduðu samstarfsráðherrar Norðurlanda og ákváðu að auka sameiginlegar aðgerðir til eflingar lýðræðis, aðlögunar og öryggis á Norðurlöndum. Ekki leið á löngu þar til skrifstofa ráðherranefndarinnar kynnti þverfaglega

áætlun þar sem áhersla er lögð á að vinna gegn öfgastefnu og auka öryggi allra íbúa í löndunum. Aðgerðir innan ramma samstarfsáætlunarinnar um lýðræði, aðlögun og öryggi hefjast á árinu 2016.

Hnattræn viðfangsefni snúa ekki eingöngu að öryggismálum heldur einnig í miklum mæli að loftslags- og umhverfisógnum og hvernig bregðast megi við þeim. Ríki Norðurlanda og Norræna ráðherranefndin voru áberandi í þessum efnum á liðnu ári – og lögðu greinilega áherslu á leiðir til lausnar. Á alþjóðlegri ráðstefnu, Hringborði norðurslóða, sem haldin var í Reykjavík, kynnti Norræna ráðherranefndin skapandi nýjung sem fólst í því að nota náttúruafni til að auka sjálfbærni í tískuiðnaði. Málefni norðurskautssvæðisins eru einn helsti áherslupáttur í loftslagsstefnu á Norðurlöndum og á alþjóðavettvangi.

Hápunkturinn í starfinu að loftslagsmálum var þó aðildarríkjaþing loftslagssamnings Sameinuðu þjóðanna í París í desember. Þar reyndi í fyrsta sinn á nýja kynningar- og mörkunaráætlun ráðherranefndarinnar og þótti það takast afar vel. Dagskrá norræna sýningarskálans á Parísarfundinum vakti athygli á pólitískum boðskap Norðurlanda í loftslags- og orkumálum, Norrænu ráðherranefndinni sem stofnun og Norðurlöndum sem svæði. Skálinn þótti heppnast vel sem sjálfsagður og hentugur fundarstaður fyrir norrænu sendifulltrúana og því er óhætt að segja að hann hafi þjónað vel hinum almennu markmiðum með pólitísku samstarfi Norðurlanda.

Fyrsti áfangi umbóta og nútímavæðingar Norrænu ráðherranefndarinnar kom til framkvæmdar á árinu 2015. Tilgangurinn með umbótunum er að gera stofnunina eins vel í stakk búna og kostur er til að framfylgja nýrri framtíðarsýn samstarfsráðherranna fyrir Norðurlönd, „Saman erum við öflugri“. Meginmarkmiðið er að auka pólitískt inntak samstarfsins og efla ráðherrasamstarfið norrænum almenningi til heilla.

Enn eru mörg verkefni óleyst þar til öllum markmiðum er náð, en árangurinn er þegar að koma í ljós. Pólitískur áhugi hefur aukist sem og samstarf um alþjóðleg málefni og málefni ESB, auk þess sem samráð Norrænu ráðherranefndarinnar og Norðurlandaráðs hefur batnað.

Þá hefur ráðherranefndin einfaldað allt verklag í sambandi við stefnumótunarskjöl, ferlið við gerð fjárhagsáætlunar er orðið gagnsærra og forgangsriðun skýrari. Norræna ráðherranefndin leggur einnig áherslu á að skapa skilvirkari starfs- og ákvarðanamenningu hjá stofnuninni allri.

Norræna ráðherranefndin hóf á árinu 2014 gerð stefnumótandi úttekta á fagsviðunum í því skyni að hleypa þrótti í norrænt samstarf og hvetja til þess að skapaðar verði fleiri góðar lausnir í sameiningu. Gerð hefur verið úttekt á samstarfi í heilbrigðismálum, úttekt á samstarfi um

vinnumál er væntanleg í júní 2016 og úttekt um orkumálasamstarfið mun liggja fyrir á árinu 2017.

Næsti áfangi umbótastarfsins mun felast í því að auka framlag stofnunarinnar til norrænna stjórnvalda, atvinnulífsins og hins borgaralega samfélags á fleiri sviðum og skapa þannig það sem kallað er „norrænt notagildi“. Norrænu ráðherranefndinni var til að mynda falið að móta frumkvæði forsætisráðherranna á árinu 2015 sem fólst í að greina styrkleika Norðurlanda sem henta til útflutnings.

Flestir Norðurlandabúar telja frjálsa för milli landanna skýrasta dæmi þess notagildis sem felst í pólitísku samstarfi þjóðanna. Engu að síður reynist umræddur hreyfanleiki vera margslungið fyrirbæri. Halló Norðurlönd, þjónustuvefur Norrænu ráðherranefndarinnar, hefur það hlutverk að ryðja ljónum úr vegi almennra borgara sem fara á milli Norðurlanda. Rúmlega milljón manns heimsótti vef Halló Norðurlanda á árinu 2015 og fékk þar skjót svör og fagmannlega aðstoð vegna vandamála sem flutningar milli landa vegna vinnu eða búsetu geta skapað.

Pólitískt samráð landanna er öflugt, sem og trú þeirra á sameiginleg gildi þjóðanna. Skipulag og tengslanet sem við höfum skapað um margra áratuga skeið verða ekki metin til fjár og sanna gildi sitt enn þann dag í dag. Þjóðir Norðurlanda hafa alla burði til að þróa samstarf sitt, einnig á viðsjárverðum tímum. Framtíðarsýn samstarfsráðherranna er bjargföst – saman erum við öflugri.

Kaupmannahöfn, 1. júlí 2016

Dagfinn Høybråten

Framkvæmdastjóri

Norrænu ráðherranefndarinnar

1. Ársskýrsla yfirstjórnar

1.1 Sýnileg Norðurlönd

1.1.1 Sameiginleg kynning og mörkun stöðu

Hnattrænt samkomulag í loftslagsmálum náðist á loftslagsráðstefnu Sameinuðu þjóðanna í París í byrjun desember. Ráðstefnan markaði ekki eingöngu framfarir í loftslagsmálum heims heldur reyndi í fyrsta sinn á nýja kynningar- og mörkunaráætlun sem samstarfsráðherrar Norðurlanda samþykktu haustið 2014.

Norræna ráðherranefndin var með sýningarskála á loftslagsráðstefnunni og var hann vel sóttur af fulltrúum Norðurlanda sem og annarra landa. Sýningarskálinn varð fundarstaður fyrir fjölda stjórnmálafólks, ráðherra og fjölmiðla. Rúmlega 50 viðburðir voru haldnir í tengslum við skálann, þar á meðal málstofur og fyrirlestrar. Næstum 2000 gestir sóttu viðburðina og rúmlega 3000 manns fylgdust með á vefstreymi.

Norræna ráðherranefndin tók þannig virkan þátt í Parísarfundinum og skapaði góðan vettvang til að vekja athygli á styrkleika Norðurlanda á sviðum umhverfisvænnar tækni og loftslagsaðlögunar. Hún sýndi enn fremur að hægt er að reka velferðarsamfélag um leið og gerðar eru metnaðarfullar breytingar í þágu umhverfisins. Fyrir tilstilli Norrænu ráðherranefndarinnar gafst kostur á að sýna breitt og öflugt framboð á samkeppnishæfum orkulausnum á Norðurlöndum, metnaðarfull markmið landanna um minnkun losunar og fjölvirkar loftslagslausnir samfara hagvexti. Samtímis gafst tækifæri til að markaðssetja Norðurlönd sem forystusvæði á sviði loftslagsvænna lausna.

Orka og umhverfi voru í brennidepli í sýningarskála Norrænu ráðherranefndarinnar á Parísarfundinum. Í orkumálum var lögð áhersla á að miðla boðskap um aldargamalt samstarf Norðurlanda um orkumál, brautryðjendastarf landanna á sviði aftengingar (að rjúfa tengsl á milli hagvaxtar, meiri orku og losunar), og þá staðreynd að Norðurlönd eru 25 árum á undan öðrum löndum heims þegar kemur að koldíoxíðstyrk í raforkuframleiðslu.

Meginboðskapurinn í umhverfismálum fjallaði um gildi og mikilvægi langtíamarkmiða í loftslagsmálum, hlutverk norðurslóða sem „kanarífuglsins í kolanámunni“ í hnattrænum loftslagsmálum og forystuhlutverk Norðurlanda.

Dagskrá ráðherranefndarinnar á loftslagsráðstefnunni og hliðarviðburðir í skálanum sjálfum eða í tengslum við hann fengu miklar og góðar undirtektir stjórnmalafólks, samningafulltrúa og fjölmiðla.

1.1.2 Málefni norðurslóða í brennidepli

„Saman erum við öflugri“ er yfirskrift framtíðarsýnar sem samstarfsráðherrar Norðurlanda samþykktu í febrúar 2014. Hún á einnig við um samstarfið um málefni norðurslóða. Norræna ráðherranefndin hefur allt frá árinu 1996 unnið markvisst að málefnum norðurskautssvæðisins. Í upphafi voru umhverfismálin í brennidepli og eru það enn, þrátt fyrir að samstarfið fjalli nú einnig um önnur viðfangsefni og tækifæri á norðurslóðum.

Áhugi umheimsins á norðurslóðum hefur aukist á undanförunum tíu árum og nær nú um allan heim. Nú eru það ekki aðeins löndin sem liggja að norðurskautssvæðinu sem láta til sín taka þar um slóðir. Fjarlægari lönd og stofnanir sem starfa saman að málefnum norðurslóða sýna einnig mikinn áhuga og láta að sér kveða. Í því sambandi er afar mikilvægt að skiptast á staðreyndum, vísindum og sérfræðipækkingu og þar gefst einnig kostur á að vekja athygli á Norðurlöndum.

Því lá beint við að Norræna ráðherranefndin tæki virkan þátt í ráðstefnunni Hringborði norðurslóða í Reykjavík í október 2015, fjölmönnum viðburði þar sem 1700 þátttakendur voru skráðir. Þátttaka Norrænu ráðherranefndarinnar sýndi að málefni norðurslóða vega þungt í norrænu samstarfi. Hér var á ferðinni þverfaglegur viðburður þar sem vel tókst til að kynna Norðurlönd á alþjóðavettvangi.

1.1.3 Sjálfbær norræn velferð

Norræna velferðarlíkanið stendur styrkum fótum í öllum löndunum en engu að síður verður að aðlagja það að efnahagssveiflum og breyttri aldurssamsetningu almennings. Því hóf Norræna ráðherranefndin þriggja ára áætlun á árinu 2013 undir yfirskriftinni „Sjálfbær norræn velferð“. Áætlunin skilaði sér í nýrri þekkingu, nýstárlegum lausnum og hugmyndum um hvernig endurnýja megi velferðina og bæta hana enn frekar.

Verkefni „Sjálfbærrar norrænnar velferðar“ sýna öll hvernig samstarf skapar mun betri lausnir á sameiginlegum viðfangsefnum en ella.

Áætlunin leiddi í ljós hvernig starfsmenntun getur dregið úr atvinnuleysi ungs fólks, hvernig velferðartækni getur tryggt heilbrigðis- og hjúkrunarþjónustu til framtíðar, hvernig við getum haldið áfram að veita læknis meðferð á heimsmælikvarða – þar á meðal mjög sérhæfðar meðferðir – og hvernig samnorræn upplýsingaöflun getur veitt nauðsynlega þekkingu í starfi gegn vaxandi ójöfnuði.

Áætlunin veitir mikilvæga þekkingu á því hvernig löndin geta varðveitt norræna líkanið, einnig til framtíðar. Árangur og reynsla undanfarinna þriggja ára geta orðið fólki hvatning til að ýta enn fleiri norrænum samstarfsverkefnum úr vör á sviði velferðar.

1.2 Opin Norðurlönd

1.2.1 Áætlun um lýðræði, aðlögun og öryggi

Enn voru framin hryðjuverk á Norðurlöndum og víðar um heim og settu þau svip sinn á árið 2015. Hryðjuverkin í Kaupmannahöfn um miðjan febrúar kostuðu mannslíf og ekki er hægt að líta á árásirnar sem einangruð tilvik. Hryðjuverkaárásir undanfarinna ára á Norðurlöndum hafa beinst gegn norrænum lífsstíl, norrænni samkennd og þeirri hreinskiptni sem einkennir samfélög Norðurlanda.

Árásarmennirnir eru oft einstaklingar sem finnast þeir ekki vera hluti af samfélaginu. Þegar æ fleiri lenda utanveltu eykst hættan á því að ofstæki grípi um sig og verði að pólitískri og trúarlegri öfgahyggju og ofbeldi með skelfilegum afleiðingum. Þróun þessi eykur óöryggi meðal almennings hvarvetna á Norðurlöndum. Hún ógnar lýðræðinu og því verður að stöðva hana.

Í ljósi þessa ákváðu samstarfsráðherrar Norðurlanda á árinu 2015 að hefja verkefni um lýðræði, aðlögun og öryggi (DIS) innan vébanda Norrænu ráðherranefndarinnar. Markmiðið er að safna saman, þróa og efla norrænar aðgerðir sem koma í veg fyrir og sporna gegn ofstæki og ofbeldisfullri öfgahyggju.

Áætlunin felur í sér að Norræna ráðherranefndin mun á næstu árum taka þátt í og fjármagna hentug norræn verkefni og virkja helstu aðila á þessum sviðum til þess að staðsetja bestu norrænu lausnirnar, þróa þær og dreifa þeim þannig að þær gagnist Norðurlöndum og umheiminum um leið.

1.2.2 Samstarfi við Rússland haldið áfram

Í janúar 2015 ákvað rússneska dómsmálaráðuneytið að setja skrifstofu Norrænu ráðherranefndarinnar í Rússlandi á skrá yfir félagasamtök sem álitin eru „erlendir útsendarar“ þar í landi. Ákvörðunin varð til þess að Norræna ráðherranefndin lagði niður ytri starfsemi skrifstofanna í Pétursborg og Kalínínggrad um óákveðinn tíma. Lágmarksstarfsemi er á skrifstofunum en við núverandi aðstæður geta þær ekki haldið utan um verkefni eða aðra upplýsingastarfsemi.

Norrænt samstarf við rússneska aðila heldur þó áfram og áherslan er enn sem fyrr lögð á umhverfismál, lýðræði, menntun, skapandi greinar, málefni æskulýðsins og menningarmál. Verkefni sem haldið var áfram á árinu 2015 fjalla meðal annars um samstarf blaðamanna, samstarf um æðri menntun og rannsóknir og samstarf þingmanna.

Þá heldur samstarfið við Eystrasaltsríkin áfram og vex. Þar eru í forgangi norræn verkefni sem styðja málefnalega fjölmiðla á rússneskri tungu í baltnesku löndunum.

Samstarfið við Eystrasaltsríkin leiddi til þess að rússneska sjónvarpsstöðin ETV+ hóf útsendingar í Eistlandi í september. Norræna ráðherranefndin tekur þátt í fjármögnun sjónvarpsrásarinnar. Hugmyndin er sú að rússneski þjóðarminnihlutinn í Eistlandi fái óháðan valkost við þær ríkisreknu sjónvarpsstöðvar í Rússlandi sem iðulega eru helsta fréttaveita rússneskumælandi íbúa Eistlands.

Samstarfið felst einnig í framhaldsmenntun í rannsóknarblaðamennsku fyrir rússneskumælandi blaðamenn í Lettlandi og kennslu í Litháen fyrir rússnesku- og pólskumælandi ungmenntu í fjölmiðlagreiningu og mati á heimildagildi.

1.3 Norðurlönd án landamæra

1.3.1 Metfjöldi stjórnsýsluhindrana afnuminn

Starf stjórnsýsluhindranaráðs Norrænu ráðherranefndarinnar að afnámi hindrana á árinu 2015 reyndist árangursríkara en fram að því. Markmið ráðsins er að afnema fimm til tíu hindranir á ári hverju og á árinu 2015 tókst að fjarlægja tíu hindranir sem borin höfðu verið kennsl á.

Aðilar vinnumarkaðarins gegna mikilvægu hlutverki þegar kemur að því að greiða fyrir frjálsri för og hagvexti á Norðurlöndum. Á vordögum voru mál þessi í brennidepli á ráðstefnu um atvinnulífið sem haldin var í Børsen, kauphöllinni í Kaupmannahöfn.

Í aðdraganda ráðstefnunnar var vinnuhópur settur á laggirnar, skipaður fulltrúum aðila vinnumarkaðarins í Danmörku undir forustu Ole Stavad, formanns stjórnsýsluhindranaráðsins. Hlutverk hópsins var að bera kennsl á, forgangsraða og kortleggja norrænar stjórnsýsluhindranir sem hamla hagvexti, og koma með tillögur til úrbóta

Að ráðstefnu lokinni sendu aðilar vinnumarkaðarins bréf til forsætisráðherra Norðurlanda um þær 15 stjórnsýsluhindranir, sem fjallað var um á ráðstefnunni.

1.3.2 Meira en milljón manns heimsóttu Halló Norðurlönd

Halló Norðurlönd er upplýsingaþjónusta á vegum Norrænu ráðherra-nefndarinnar sem á að aðstoða almenning og auðvelda hreyfanleika milli landanna. Á heimasíðu Halló Norðurlanda, sem er að finna á vefslóðinni www.norden.org, getur fólk leitað aðstoðar vegna vandamála sem skapast vegna flutninga, vinnu eða búsetu annars staðar á Norðurlöndum en í heimalandi þeirra.

Heimsóknnum á vef Halló Norðurlanda fjölgaði um 12% á milli áranna 2014 og 2015 og urðu alls 1.012.140. Bendir sú tala til þess að hreyfanleiki milli landanna sé mikill og að þörf á upplýsingum og ráðgjöf fari vaxandi. Halló Norðurlönd og upplýsingaþjónustur á landamærasvæðunum eru þannig áhrifamikil tæki til þess að láta framtíðarsýn Norrænu ráðherranefndarinnar um „Norðurlönd án landamæra“ rætast.

Auk Halló Norðurlanda starfa aðrar upplýsingaveitur á landamærasvæðum en þar má nefna Øresunddirekt, Grensetjänsten og Nordkalottens Grensetjeneste. Samanlagt fengu þær 531.000 heimsóknir á vefi sína og áttu bein samskipti við einstaklinga 44.700 sinnum á árinu 2015. Skrifstofa stjórnsýsluhindranaráðs stóð að myndun tengslanetsins LOTS en það er skammstöfun fyrir norrænan samhæfingaraðila fyrir lausnamiðaðar þjónustur. Hlutverk samstarfsnetsins er að auka skilvirkni í fræðslustarfi og skýrslugjöf um stjórnsýsluhindranir á Norðurlöndum. Netið mynda Halló Norðurlönd og landamæraþjónusturnar.

Halló Norðurlönd og landamæraþjónusturnar eru afar mikilvægar fyrir afnám stjórnsýsluhindrana og má segja að þær séu fremsta víglína stjórnsýsluhindranaráðsins. Þar eru allar hugsanlegar stjórnsýsluhindranir skráðar og þeim komið áfram til skrifstofu stjórnsýsluhindranaráðs og í norræna gagnagrunninn yfir stjórnsýsluhindranir.

1.4 Nýskapandi Norðurlönd

1.4.1 *Norræna ráðherranefndin leitar lausna fyrir eldri borgara*

Samfélög Norðurlanda standa frammi fyrir stórum viðfangsefnum sökum þess að meðalaldur íbúanna hækkar. Spáð er því að hundraðshluti íbúa Norðurlanda 65 ára og eldri muni aukast úr 25 í dag í 40 árið 2040. Þróun þessi mun smám saman auka eftirspurn eftir hjúkrun og heilbrigðisþjónustu fyrir eldri borgara og fólk með fötlun eða ólæknandi sjúkdóma.

Viðfangsefnin eru þau sömu alls staðar á Norðurlöndum. Höfuðborgir landanna fimm hófu því samstarf við Norrænu ráðherranefndina um að leita nýrra lausna. Um það fjallar keppnin „*The Nordic Independent Living Challenge*“ sem Norræna nýsköpunarmiðstöðin kynnti í ársbyrjun 2015.

Markmiðið er að skapa betri lausnir fyrir fólk sem býr á eigin heimili, það er nýstárlegar lausnir, tækni og önnur hjálpartæki sem gera Norðurlandabúum kleift að búa lengur á eigin heimili en ella.

Blásið var til keppinnar í höfuðborgum landanna fimm í febrúar 2015. Höfðað var til allra áhugasamra aðila, þeirra á meðal velferðar-fyrirtækja, uppfinningafólks og sprotafyrirtækja. Aðstandendur keppinnar höfðu búist við 150 tillögum en alls bárust 415 hugmyndir. Eftir mikla grisjunarvinnu stóðu fimm eftir í desember.

Aðilarnir fimm sem komast í undanúrslit fá tækifæri á vordögum 2016 til að prófa og þróa hugmyndir sínar og lausnir í norrænu höfuðborgunum. Tilkynnt verður um sigurvegarana í júní 2016 og nema verðlaunin um einni milljón norskra króna (rúmlega 14 milljónum íslenskra króna).

1.4.2 *Norræna ráðherranefndin lætur til sín taka varðandi efni og efnasambönd*

Norræna ráðherranefndin var áberandi á árinu 2015 í umræðunni um áhrif efna og efnasambanda. Þar var um tvö mikilvæg framlög að ræða, annað um samverkandi áhrif efna en hitt um fjárhagslegar afleiðingar hormónatruflandi efna.

Norræna ráðherranefndin gaf út skýrslu á árinu þar sem greint var frá ýmsum leiðum til að meta samverkandi áhrif efna. Þrátt fyrir að samverkandi áhrif efna geti verið afar hættuleg og þrátt fyrir að iðulega sé mörgum efnum blandað saman þá eru reglur um efni, til dæmis í löggjöf ESB, miðaðar við áhrif hvers efnis um sig. Skýrsla ráðherranefndarinnar,

„Combining exposure scenario information for mixtures with combination effects“, var áhrifamikið innlegg í umræðuna um löggjöf á þessu sviði.

Einnig var oft gripið til annarrar skýrslu ráðherranefndarinnar á árinu 2015, „The Cost of Inaction: A Socioeconomic analysis of costs linked to effects of endocrine disrupting substances on male reproductive health“, þegar athygli var vakin á efnahagslegum afleiðingum hormónatruflandi efna í fólki. Samfélagslegur kostnaður á Norðurlöndum vegna hormónatruflandi efna mun vægt áætlað nema um 270 milljónum danskra króna á ári. Talan er lausleg ágiskun og getur verið mun hærri.

1.5 Fjármál

Starf Norrænu ráðherranefndarinnar fer fram í ellefu fagráðherranefndum. Ráðherranefndirnar starfa samkvæmt eigin stefnu og áætlunum en fé til þessa er ráðstafað í fjárhagsáætluninni. Fjárveitingum er þannig skipt niður á fagráðherranefndirnar og síðan er greint frá störfum nefndanna í ársskýrslu.

Hrein útgjöld Norrænu ráðherranefndarinnar á árinu 2015 námu samtals 932 milljónum danskra króna en heildartekjurnar 951 milljón danskra króna. Tekjur ársins nema því samtals 19 milljónum danskra króna. Tekjurnar eru að mestu til komnar vegna fjárveitinga til verkefna en þær fyrrast ef þær eru ekki nýttar innan þriggja ára eins og fjárhagsreglur kveða á um.

Lausafjárstaðan á árinu 2015 var á stundum aðþrengd, meðal annars vegna þess að verkefnum var ýtt úr vör snemma á árinu eftir að breytingar voru gerðar á verkefnastjórnun.

Ef ráðstöfunarfé í fjárhagsáætlun er ekki nýtt á sama fjárhagsári telst því óráðstafað. Óráðstafað fé á árinu nam 17,6 milljónum danskra króna eða 1,9% af fjárhagsáætlun ársins. Þar af kom 4,5 milljón danskra króna frá verkefnum í Rússlandi sem voru lögð niður vegna stjórnmálaástandsins í landinu. Ef verkefnaféð frá Rússlandi er undanskilið nam óráðstafað fé um 1,4% af fjárhagsáætlun ársins.

Hér með er ársskýrsla ársins 2015 lögð fram.

Kaupmannahöfn, 1. júlí 2016

Framkvæmdastjóri
Dagfinn Høybråten

Deildarstjóri
Kari Metliaas

2. Fjárhagsáætlun 2015 – samkomulagi við Norðurlandaráð fylgt eftir

Pólítískar samningaviðræður Norðurlandaráðs og Norrænu ráðherranefndarinnar um fjárhagsáætlunartillögu ráðherranefndarinnar fóru fram á haustdögum 2014. Þeim lauk með eftirfarandi breytingum/nánari útfærslum á fjárhagsáætlun ársins 2015:

Að Norðurlandaráð komi fyrr að gerð fjárhagsáætlunar þegar breytingar á ferlinu hafa gengið í garð.

Umbæturnar hjá Norrænu ráðherranefndinni felast meðal annars í því að nú er tekið fram í fjárhagsreglunum að Norðurlandaráð getur tjáð sig um fjárhagsáætlunina áður en ákvörðun hefur verið tekin um áætlunina. Samstarfsráðherrarnir boða Norðurlandaráð til samráðs um forgangsöröðun í fjárhagsáætlun áður en stærð og skipting áætlunarinnar er endanlega ákveðin. Samstarfsráðherra Danmerkur fundaði reglulega á árinu 2015 með Norðurlandaráði um fjárhagsáætlunina, og fyrsti fundur um fjárhagsáætlun ársins 2017 var haldinn í október 2015.

Að minnkun matarsóunar njóti áfram forgangs hjá Norrænu ráðherranefndinni. Alls verða 2,4 milljónir danskra króna eyrnamerkar til þessa, þar af 400.000 danskar krónur undir fjárlið 1-8007 (Lífhagkerfisverkefnið) með því markmiði að afla þekkingar og leita nýrra leiða til að draga úr matarsóun.

Á árinu 2015 var 2,4 milljónum danskra króna varið í annan áfanga þriggja verkefna sem eiga að draga úr matarsóun:

- Rannsóknir á ákveðnum matvælum til þess að öðlast meiri þekkingu á matarúrgangi (staðsetningu í keðjunni og umfang) og auðvelda þannig skilgreiningu á matarúrgangi.
- Vinnu með geymslupólsmörkingar á matvælum.

- Skráningu og eftirlit með matarbönkum (hvernig tryggja má matvælaeftirlit með lítilli fyrirhöfn).

Þriðji áfangi verkefnisins heldur áfram á árinu 2016. Þá hefur verið unnið að minnkun matarsóunar þar sem það hefur átt við í verkefninu um lífhagkerfið.

Að samstarf um málefni norðurslóða njóti enn forgangs og verði fjárveiting til málaflokksins aukin á árinu 2015 í ljósi þess að áhersla er lögð á Norðurlöndin í formennskuáætlun Dana.

Á árinu 2015 eru 8.716.000 danskar krónur teknar frá til samstarfsáætlunarinnar um málefni norðurskautssvæðisins þar sem eftirfarandi málefni eru í forgangi: Íbúar svæðisins, sjálfbær atvinnuþróun, umhverfismál, náttúra og loftslag, menntun og farniþróun.

Ennfremur voru 2.538.000 danskar krónur teknar frá undir fjárliðnum „Norðurlönd“ til þess að a) auka sjóöryggi á norðurslóðum með sameiginlegri siglingavefgátt fyrir Norðurlönd og stafrænum tækjum, og 2) skapa vettvang fyrir skipti á þekkingu og gerð sameiginlegrar bókunar Norðurlanda/landanna í Norður-Atlantshafi um kortlagningu og eftirlit með líffræðilegum fjölbreytileika í viðkvæmu lífríki á sjávarbotni.

Samtals renna 11.254.000 danskar krónur til samstarfs um málefni norðurskautssvæðisins á árinu 2015 og er því um heildaraukningu að ræða miðað við árið 2014.

Að nýr kafli verkefnisins um Nýja norræna matargerð hefst þegar 894.000 danskar krónur hafa verið teknar frá til myndunar á stefnumótandi tengslanetum helstu stofnana. Danska formennskan hyggst einnig beina sjónum að Nýrri norrænni matargerð innan ramma áætlunarinnar „Gildi“ (fjárliður 1-8010).

Á árinu 2015 voru samtals 907.000 danskar krónur (jafngildi 894.000 danskra króna að teknu tilliti til verðbreytinga) teknar frá til áframhaldandi samstarfs um Nýja norræna matargerð.

Stýrihópur Nýrrar norrænnar matargerðar undirbýr á árinu 2015 þrjú verkefni sem haldið verður áfram á árinu 2016 til þess að efla myndun stefnumótandi samstarfsneta helstu stofnana á þessu sviði. Þau eru norræn matvæla-keppni, ný norræn matargerð í opinbera geiranum á Norðurlöndum og matvæli til kynningar á Norðurlöndum sem áfangastað ferðamanna. Þá verður kannað hvernig flétta megi nýja norræna matargerð betur inn í almennt norrænt matvælasamstarf. Nýjar aðgerðir á sviði nýrrar norrænnar matargerðar eru

samhæfðar aðgerðum dönsku formennskunnar á árinu 2015 og aðgerðum finnsku formennskunnar á næsta ári.

Að undir fjárliðnum 5-6610 komi fram að í fiskveiðisamstarfi verði enn sem áður lögð áhersla á þróun samfélaga á strandsvæðum, málefni norðurslóða og viðfangsefni vegna breytinga á útbreiðslu mikilvægra fiskitegunda, þar á meðal uppsjávartegunda í Norður-Atlantshafi. Danska formennskan mun ennfreður leggja áherslu á að auka sjálfbærni í nýtingu auðlinda í Norðaustur-Atlantshafi innan ramma áætlunarinnar „Hagvöxtur“.

Í norrænu fiskveiðisamstarfi á árinu 2015 undir forystu Færeyinga var áhersla lögð á hagvöxt í bláu lífhagkerfi í Norðaustur-Atlantshafi og Norðurhöfum, einkum með hugtakinu „allan afla á land“ og breyttum skilyrðum fyrir stórbörungarækt á Norðurlöndum. Þá vakti fiskveiðigeirinn athygli á þróun og nýsköpun við nýtingu á þangi til manneldis, í samstarfi við smáframleiðendur á Grænlandi, í Færeyjum og í Danmörku. Í júní 2015 kom út skýrslan „Allocation of Fishing Rights in the NEA“ sem innlegg í umræðuna um skiptingu veiðiréttinda, einkum á uppsjávartegundum. Hugveitan Nordic Marine Think Tank samdi skýrsluna fyrir fiskveiðisviðið.

Að aðgerðir á sviði lífhagkerfis séu mikilvægur þáttur í starfi að grænum hagvexti og sjálfbærni. Í lífhagkerfi er leitast við að lágmarka úrgang og umhverfisálag í verðmætakeðjunni eins mikið og unnt er jafnframt því að hámarka verðmæti hennar. Markmiðið er að vekja athygli nýrra kynslóða á mikilvægi græns hagvaxtar og sjálfbærni og jafnframt að beina sjónum að matvælaöryggi og loftslagsbreytingum.

Grænn hagvöxtur er grundvallarhugtak í starfi Norrænu ráðherranefndarinnar að lífhagkerfi. Markmiðið er verðmætaaukning með sömu eða minni auðlinda-notkun. Í áætlun íslensku formennskunnar, NordBio, var mikil áhersla lögð á hámarksnýtingu hráefnis, og jafnframt að lágmarka/útiloka úrgang í framleiðslu og neyslu. Starf Norrænu ráðherranefndarinnar að lífhagkerfi á Eystrasalts-svæðinu beinist einnig að auðlindanýtni og hámarksnotagildi í allri verðmætakeðjunni. Áætlunin um lífhagkerfi á norðurslóðum hefur einnig það meginmarkmið að auka verðmætasköpun á staðnum.

Að markmið starfs um líffræðilega fjölbreytni undir fjárliðnum 8-3311 (Vinnuhópar á umhverfissviði) verði tilgreind nánar á eftirfarandi hátt:

- að norræn vistkerfi á landi verði í góðu ástandi;
- að gott jafnvægi milli verndunar og sjálfbærrar nýtingar á vistkerfunum, náttúrunni og menningar- og borgarumhverfi, sé auðlind sem tryggir velferð, vellíðan og útivist almennings á Norðurlöndum;
- að starfið stuðli að því ná markmiðum Loftslagssamnings Sameinuðu þjóðanna og Samnings um líffræðilega fjölbreytni.

Almennt markmið vinnuhóps um lifandi auðlindir jarðar (TEG) er að stuðla að góðu umhverfisástandi vistkerfanna. Um þetta snýst fjöldi verkefna. Hópurinn hélt áfram á árinu 2015 að fylgja eftir Aichi-markmiðum Samnings SP um líffræðilega fjölbreytni (CBD) með áherslu á endurheimt hnignaðra vistkerfa (Aichi-markmið 15). Vinnuhópurinn vann á árinu að því að sýna fram á gildi góðs umhverfisástands í heilbrigðum vistkerfum, til að mynda sem höggdeyfir gegn náttúruvá. Annað verkefni fólst í því að tryggja verndun skógarruðnings með hátt verndargildi á Barentssvæðinu.

Vinnuhópurinn stóð á árinu 2015 fyrir mati og verðsetningu á menningarlandslagi með það fyrir augum að tekið verði tillit til verðmætis menningarlandslags við stjórnun og skipulag landnýtingar.

Þá fékkst vinnuhópurinn við tengsl andrúmslofts og vistkerfa á árinu. Votlendi hefur reynst vera afar mikilvæg náttúrugerð sem geymsla við bindingu koltvísýrings í andrúmslofti en einnig sem búsvæði fyrir sjaldgæfar tegundir dýra og jurta. Á þetta var bent í samstarfi við vinnuhópinn um loftslagsmál (KOL) og vakti sú kynning mikla athygli á loftslagsráðstefnu Sameinuðu þjóðanna.

Að Norðurlandaráði verði greint frá tvíhliða starfi landanna að lausn skilagjaldavandans, en að Norræna ráðherranefndin bíði að öðru leyti átekta eftir niðurstöðum ferlisins.

Norðurlandaráði var greint frá stöðunni í tvíhliða viðræðum landanna um skilagjöld, skriflega í byrjun september 2015 og aftur í fyrirspurnatíma umhverfisráðherranna 29. október 2015. Norðurlandaráði verður greint frá stöðunni varðandi innlán í svörum við tilmælum 17/2015, 18/2015, 19/2015 og 20/2015 í ársbyrjun 2016.

Að Norræna ráðherranefndin eyrnamerki 400.000 danskar krónur til HELCOM vegna framkvæmdar Baltic Sea Action Plan (BSAP) og standi að aðgerðum vinnuhópsins um málefni hafsins (HAV) og verkefnum Norræna umhverfisfjármögnunarfélagsins (NEFCO) til þess að bæta vistfræðilegt ástand Eystrasaltsins. Aðgerðirnar spanna breitt svið, þar á meðal greiningar, innleiðingu nýstárlegra lausna, námstefnur og þróunarverkefni.

Norræna ráðherranefndin studdi einnig við framkvæmd HELCOM á Baltic Sea Action Plan (BSAP) á árinu 2015, einkum ýmis verkefni HAV-vinnuhópsins, sem meðal annars voru unnin fyrir þær 400.000 dönsku krónur sem teknar voru frá til þessa. Þá hefur ýmislegt verið gert til að mynda samhangandi net verndar-svæða HELCOM í Eystrasalti (ECONET), meta vistkerfajónustur á norrænum hafssvæðum (Mareco) og taka saman dæmi þess hvernig nota má lýsingar og vísa í tilskipuninni um málefni hafsins sem og aðgerðaáætlun HELCOM um málefni Eystrasaltsins (BSAP).

Hvað örplast í sjó varðar þá hefur hópurinn rannsakað áhrif skolphreinsunar og mengunarstig plastúrgangs í sjó. Þá hefur hann framleitt kvikmynd sem sýnir umfang ósýnilegs plastúrgangs sem ógnar lífríki og sjávarlífverum Eystrasaltsins. Hópurinn hefur haldið utan um verkefni þar sem þróaðar eru prófunar-aðferðir fyrir rannsóknir á mengunarstigi í setlögum Eystrasalts. Er það liður í aðgerðaáætluninni Baltic Sea Action Plan (BSAP) sem á að bæta ástand lífríkis í Eystrasalti.

Norræna umhverfisfjármögnunarfélagið (NEFCO) vinnur ötullega að því á ýmsum vígstöðvum að bæta lífríki Eystrasaltsins og veitir meðal annars aðstoð til hreinsunarstöðva og nútímavæðingar á notkun áburðar í landbúnaði í þeim tilgangi að draga úr ofauðgun í Eystrasalti.

Að 400.000 danskar krónur verði teknar frá til verðlaunahátíðar Norðurlandaráðs.

Menningarmálaráðherrarnir (MR-K) tóku frá 300.000 danskar krónur og umhverfisráðherrarnir (MR-M) 100.000 danskar krónur til verðlaunaafhendingar Norðurlandaráðs á árinu 2015. Ráðherranefndin telur að málþing/fundir hinna tilnefndu séu mikilvægur þáttur í verðlaunaafhendingunni og því ber að fagna að ráðherranefndin tekur þátt í að tryggja gæði viðburðanna og að þeir séu haldnir.

Að ein milljón danskra króna verði tekin frá til Norrænu blaðamannamiðstöðvarinnar á árinu 2015. Féð verður sótt í fjárliðinn „Stefnumótandi aðgerðir“ (4-2208).

Ein milljón danskra króna var tekin frá til Norrænu blaðamannamiðstöðvarinnar á árinu 2015. Hlutverk blaðamannamiðstöðvarinnar er að leiða blaðamenn frá Norðurlöndum og löndunum í Norður-Atlantshafi saman í samstarfsnet til að tryggja norrænt samtal og umræðu. Í því skyni hefur verið skapað sameiginlegt stafrænt samfélag og í stað námskeiða í raunheimum eru komin vefnámskeið, umræðuþræðir, stafrænt nám og viðburðamiðað upplýsingastreymi úr norrænu starfi, meðal annars af þingum Norðurlandaráðs og menningarhátíðum svo eitthvað sé nefnt.

Samráð jókst á árinu 2015 við Norrænu blaðamannamiðstöðina um þörfina á greinilegri stefnumiðum, þar sem sjónum er beint að málefnum sem sett eru á dagskrá í norrænu samstarfi. Stefnt er að því að auka vandaðar upplýsingar um norræn málefni í fjölmiðlum. Þannig var blaðamannamiðstöðinni falið á árinu 2015 að halda utan um ráðstefnu um tjáningarfrelsi og blaðamennsku í rafrænu fjölmiðlaumhverfi á Alþjóðadegi fjölmiðlafrelsis (2016).

Að þar til annað er ákveðið geti Norræni sumarháskólinn (NSU) starfað í óbreyttri mynd og fjárveiting hans lækki um 2,4% en það er hlutfallslega sami sparnaður og NordForsk tekur á sig.

Nordforsk fjármagnaði starfsemi Norræna sumarháskólans á árinu 2015 samkvæmt gerðu samkomulagi um fjárhagsáætlunina.

Að hafin verði könnun á því hvort samlegðaráhrif og hagkvæmni geti náðst í sameiginlegu norrænu bókasafnsverkefni.

Menningarmálaráðherrarnir (MR-K) hafa lokið afgreiðslu á úttekt á hugsanlegum samlegðaráhrifum og hagkvæmni í norrænu bókasafnsverkefni. Markmiðið með verkefninu er að skapa sameiginlegt rafrænt innkaupakerfi landsbókasafnanna í Svíþjóð, Noregi og Danmörku. Til að byrja með nái það til bókmennta og fjölmiðla á öðrum tungumálum en vestrænum. Niðurstaða úttektarinnar var sú að slíkt verkefni gæti leitt til samlegðaráhrifa og hagkvæmni og ákváðu menningarmálaráðherrarnir (MR-K) þá að taka frá eina milljón danskra króna í verkefnið á árinu 2016, að þessu tilskildu.

Að börn og ungmenni njóti forgangs þegar Norræna ráðherranefndin styður framleiðslu á kvikmyndum og sjónvarpsefni gegnum samstarfsstofnunina Norræna kvikmynda- og sjónvarpssjóðinn.

Samkvæmt starfsreglum Norræna kvikmynda- og sjónvarpssjóðsins eiga verkefni ætluð börnum og ungmennum að sitja í fyrirrúmi. Styrkir Norræna kvikmynda- og sjónvarpssjóðsins til barna- og unglingaverkefna á árinu 2015 námu samtals 19.784.000 norskum krónum eða 26% af samanlögðu styrkjafé. Styrkirnir skiptust sem hér segir:

- Skáldskapur (kvikmyndir og sjónvarp): 39 verkefni fengu styrki, þar af 14 ætluð börnum og ungmennum.
- Heimildakvikmyndir: 20 verkefni hlutu styrki, þar af 4 ætluð börnum og ungmennum.
- Dreifing/talsetning: 35 verkefni fengu styrki, þar af 9 ætluð börnum og ungmennum.

Að í fjárhagsáætlun 2015 verði fé varið til þess að hrinda í framkvæmd tillögum í skýrslu Bos Könberg um framtíðarsamstarf Norðurlanda í heilbrigðismálum, þar á meðal baráttu gegn sívaxandi sýklalyfjaónæmi. Ennfremur að fundað verði árlega um One Health (sýklalyfjaónæmi í læknavísindum og dýralækningum).

Ráðherranefndin tók á árinu 2015 frá samtals 5.243.000 danskar krónur til afgreiðslu og innleiðingar á tillögum skýrslunnar. Norræna ráðherranefndin ákvað einnig á árinu 2015 að verja því, sem eftir stóð af eigin fé Norræna lýðheilsuháskólans (NVH) þegar hann var lagður niður, í samstarf ráðherranefndarinnar um félags- og heilbrigðismál (MR-S) um lýðheilsuáætlun, eins og Bo Könberg leggur til í skýrslu sinni. Ráðherranefndin (MR-S) fær féð væntanlega til ráðstöfunar í ársbyrjun 2016.

Norræna ráðherranefndin samþykkti á árinu 2015 yfirlýsingu þess efnis að berjast þurfi gegn sýklalyfjaónæmi með öflugri norrænu samstarfi. Í framhaldinu náðu ráðherranefndirnar um fiskveiðar og fiskeldi, landbúnað, matvæli og skógrækt (MR-FJLS) og félags- og heilbrigðismál (MR-S) samkomulagi um að koma á stefnumótunarhópi um One Health-heildarhugsunina. Hópurinn verður væntanlega skipaður á árinu 2016 og verður hlutverk hans að greiða fyrir skiptum á bestu starfsvenjum, tryggja skilvirka nýtingu norrænna auðlinda á sviði sýklalyfjaónæmis og jafnframt að semja fleiri tillögur að því hvernig norrænt samstarf getur stutt við alþjóðlegt samstarf gegn sýklalyfjaónæmi, til dæmis hjá Evrópusambandinu (ESB), Alþjóðaheilbrigðisstofnuninni (WHO), Matvæla- og landbúnaðarstofnuninni (FAO) og Alþjóðadýraheilbrigðisstofnuninni (OIE).

Norrænir sérfræðingar á sviði sýklalyfjaónæmis funduðu í október 2015 að frumkvæði dönsku formennskunnar.

Að kannað verði hvernig koma má í veg fyrir að norræn börn og einstæðir foreldrar lendi í fátæktargildru.

Víða á Norðurlöndum hefur athyglin beinst að fátækt barna. Norræna barna- og ungmennanefndin (NORDBUK) leggur í áætlun sinni áherslu á málefni barna og ungmenna sem lenda utanveltu. Norræna barna- og ungmennanefndin fól í framhaldinu Norrænu velferðarmiðstöðinni (NVC) að rannsaka og afla þekkingar á fátækt barna og greiða fyrir útbreiðslu á nýjum aðgerðum til að bæta kjör barna á Norðurlöndum. Þá hafa rafrænar frásagnir ungmennanna sjálfra verið teknar saman í verkefninu. Sum þeirra tóku þátt í lokaráðstefnu verkefnisins í desember 2015 en lokaskýrslan er væntanleg í ársbyrjun 2016.

Að í ljósi góðrar reynslu undanfarinna ára verði unnið af sama krafti að nýrri þverfaglegri áætlun og nýjum aðgerðum í baráttu gegn mansali.

Norræna ráðherranefndin ákvað á árinu 2015 að hefja nýja þverfaglega áætlun gegn mansali. Ráðherranefndin mun á árunum 2015–2018 eiga samstarf við aðila á Eystrasaltssvæðinu um framkvæmd áætlunarinnar gegn mansali. Áætlunin kveður á um beinar aðgerðir sem eiga að sporna við mansali, að þrælasalar verði sóttir til saka og að fórnarlömb mansals fái aðstoð og vernd. Hugmyndin er að virkja sérfræðinga og fagfólk sem vinnur gegn mansali á Norðurlöndum, í Eystrasaltsríkjunum og í Norðvestur-Rússlandi. Verkefninu er ætlað að efla samstarf og tengslanet hinna ýmsu aðila á svæðinu, skapa vettvang fyrir skipti á þekkingu og reynslu og jafnframt að dreifa og innleiða viðmiðunarreglur til eflingar starfi gegn mansali. Í áætlun tímabilsins 2015–2018 er haldið áfram að þróa svæðisbundnar aðgerðir gegn mansali sem Norræna ráðherranefndin hóf árið 2001 í samstarfi við aðila á Eystrasaltssvæðinu.

Að Norræna ráðherranefndin meti niðurstöður neytendaráðstefnunnar þegar þær liggja fyrir og kanni hvernig vinna má áfram að viðfangsefninu „Daglegt líf án eitufna“

Efnahópur Norrænu ráðherranefndarinnar (NKG) vann á árinu 2015 að þeim málaflokkum sem lagðir voru til í niðurstöðum ráðstefnunnar. Efnahópurinn vinnur nú að verkefnum tengdum REACH-löggjöfnni og styður við starf

Efnahags- og framfarastofnunarinnar (OECD) að þróun prófunaraðferða, einkum fyrir hormónatruflandi efni. Margir undirhópar efnahópsins vinna með hormónatruflandi efni, samverkandi áhrif efna, nanóefni, upplýsingar um hættuleg efni, hvernig borin eru kennsl á mjög skaðleg efni og þau sett í forgang, og aukna fræðslu um hættuleg efni.

Með samstarfi þessu hafa ríki Norðurlanda áhrif á þróun og innleiðingu löggjafar ESB um efni og efnavöru. Samstarfið felst í að taka saman bakgrunns-efni og leiðbeiningar og jafnframt að þróa aðferðir varðandi áhrifamat, eitrunaráhrif, áhættumat og áhættustjórnun og eftirlit með efnum og efnavöru. Norræni efnahópurinn hefur einnig sinnt ýmsum verkefnum á árinu 2015 sem lúta að eflingu neytendafræðslu.

3. Helstu lykiltölur

Útvaldar lykiltölur Norrænu ráðherranefndarinnar á undanförunum fjórum árum:

Tafla 1: Helstu lykiltölur

	2015	2014	2013	2012
Útgjaldarammi				
Fjárhagsáætlun ársins (þús. DKK)	931.782	955.215	986.726	961.472
Tekjur: (þús. DKK)				
- Danmörk	183.636	197.844	217.319	210.882
- Finnland	142.318	153.565	169.568	169.142
- Ísland	6.427	6.595	6.822	7.226
- Noregur	289.227	288.287	285.536	277.340
- Svíþjóð	296.573	295.824	295.281	286.182
- Gjöld af launum, vextir og aðrar tekjur	32.958	38.644	20.692	26.777
Alls	951.139	980.759	995.218	977.549
Tekjur ársins				
Tekjur að frádregnum útgjaldaramma	19.357	25.544	8.492	16.077
Framlög landanna – hlutdeild landanna				
- Danmörk	20,0%	21,0%	22,3%	22,1%
- Finnland	15,5%	16,3%	17,4%	17,8%
- Ísland	0,7%	0,7%	0,7%	0,8%
- Noregur	31,5%	30,6%	29,3%	29,2%
- Svíþjóð	32,3%	31,4%	30,3%	30,1%
Tekjur þann 31.12.				
Óráðstafað fé	17.623	16.405	32.772	35.245
Lausafjárstaða	182.655	124.971	204.587	199.984
Eigið fé	-100.643	-94.456	-111.508	-103.923
Annað				
Óráðstafað fé, % af fjárhagsáætlun ársins	1,9%	1,7%	3,3%	3,7%
Rekstur skrifstofunnar, % af fjárhagsáætlun ársins	8,3%	7,9%	7,6%	7,6%
Fjöldi stofnana	13	14	15	15
Fjöldi starfsfólks á norrænum kjörum	97	95	101	95
- þar af konur	57	60	64	64
- þar af karlar	40	35	37	31

norden

Norræna ráðherranefndin

Ved Stranden 18
DK-1061 København K
www.norden.org

ANP 2016:757
ISBN 978-92-893-4681-8 (PRINT)
ISBN 978-92-893-4682-5 (PDF)

ANP 2016:757
Heildarstarfsemi Norrænu ráðherranefndarinnar
Ársskýrsla 2015